

Bilaga till inventeringsmall för identifiering av skyddsvärd skog

Det här är en bilaga till inventeringsmallen för att identifiera skyddsvärd skog. Syftet är att göra mallen mer lättanvändlig och öka kunskapen om naturen och hur man läser av dess ekologiska värden. Alla bilder är tagna av Rebecka Le Moine.

Gamla och/eller grova träd är en brist i dagens svenska skogar. Träden hinner inte bli så gamla som de blev förut, innan de avverkas och ersätts. Eftersom att detta är en relativt ny brist, finns det väldigt många organismer som är anpassade efter grova och/eller gamla träd, som idag istället hotas att försvinna.

Stående döda träd och/eller höga stubbar är i dagens skogsbruk också en brist. Eftersom dessa strukturer finns i naturliga skogar har det funnits en konstant tillgång till stående döda träd som många organismer har anpassat sig till.

Höga myrstackar tyder på en viss kontinuitet, då myrorna kräver en viss tid på sig att bygga upp en stor stack. Det tar också tid för mossor och andra växter att växa över en myrstack.

Liggande döda träd är en brist i dagens brukade skogar. I en naturlig skog får de döda träden ligga kvar och brytas ner. Många insekter, lavar och mossor är beroende av död liggande ved för att fotplanta sig och överleva.

En naturlig rinnande bäck är ett väldigt viktigt inslag i skogen för många organismer. Många insekter lever som larver i rinnande vatten, och utvecklas sedan till olika flygande insekter. Även många musslor och fiskar är beroende av naturliga bäckar med rinnande vatten. Man kan ofta se om en bäck är naturlig genom att kolla om den rinner helt rakt eller om bäcken slingrar sig. Finns det stenar i bäcken är det också troligt att den är naturlig.

Grävda diken är en tydlig mänsklig påverkan, och förändrar ofta den naturliga förhållanden fort genom att blöta områden blir torrare under en kort tid. Det visar också att området inte är orört. Om diket misstänks vara mycket gammalt behöver det inte innebära något negativt för naturen idag.

Tickor på träd behöver inte ha så stor betydelse för hur naturvärdet i området är, men om det många tickor på många träd kan det indikera att vedsvamparna ha fått tid och möjlighet på sig att spridas och tillväxa. En del tickor är ovanliga och kräsna i sin reproduktion och kräver att andra tickor redan har etablerat sig för att mjuka upp veden åt dem.

Fuktiga områden kan ta många olika former. Ibland kan det ha ett trädskikt, ibland inte. Det är viktigt för många organismer att ha ett fuktigt mikroklimat då det gör att träden blir mjukare och murknar snabbare.

Hänglavar på träd kan, liksom tickor, indikera att lavarna i området har fått tid och möjlighet att sprida sig och växa. Lavar växer mycket långsamt, så hittar man långa hänglavar (mer än 30 cm) kan området ha fått stå orört under en längre tid.

Större ihåligheter i träd är ett mycket viktigt inslag för många insekter, vilka i sin tur kan spela stor roll i ekosystemet som föda för andra djur. Bara det att trädet har utvecklat en hålighet indikerar en hög ålder. Olika träds slag åldras dock olika fort. När håligheter har utvecklats finns det chans att det ovanliga och mycket viktiga substratet ”mulm” bildas i trädet, vilket många ovanliga arter är knutna till.

Mulm är det som bildas i gamla träd när olika insektslarver har ätit och bajsat ut trädets mjuka ved. Många insekter är beroende av mulm för att kunna lägga sina ägg och för att äggen ska lyckas utvecklas och klara sig som larver. Mulm är vanligare i gamla håliga lövträd.

Spår av brand är ganska ovanligt men viktigt att notera, då många allt fler ovanliga arter kräver att det har brunnit för att kunna fotplanta sig. Skogsbränder var vanligare förr, och spår efter brand betyder att en viktig naturlig funktion har fått äga rum i skogen.

Spår av hackspett, i form av födosökning eller bohål är tydliga tecken på att det finns gott om föda i området. Hackspettar äter insekter i träd, och för detta krävs något äldre mjukare träd med rikt insektsliv. Vid observation av hackspett kan man förvänta sig en skog med inslag av lövträd eller gamla döda träd.

Spår av bäver är lätt att känna igen och spelar en stor roll i ekosystemet. Bävrarna dämmer upp vattendrag för att bygga sina bon, vilket leder till att skogsområden svämmas över. Detta leder i sin tur till att det bildas fler döda träd, både som offer av uppdamningen och av trädfällningen, vilket gör att fler ovanliga arter knutna till död ved får livsutrymme.

Naturliga stigar som bildas av djur kan indikera att området har lämnats orört en längre tid, då det tar ett tag innan stigarna blir så pass markerade. Det visar också att området har betydelse för många däggdjur som antingen passerar genom området mellan två punkter, eller lever i området.

Stenblock med mosstäcke ger en viss variation och kan tyda på en viss kontinuitet. Blockighet ger upphov till ett varierat mikroklimat vilket gör att många olika organismer, främst mossor, kan trivas.